

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 13. marca 2014*

„Predlog za sprejetje predhodne odločbe — Carinski zakonik Skupnosti — Člena 243 in 245 — Uredba (EGS) št. 2454/93 — Člen 181a — Izpodbojna odločba — Dopustnost sodnega pravnega sredstva brez predhodne upravne pritožbe — Načelo spoštovanja pravice do obrambe“

V združenih zadevah C-29/13 in C-30/13,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ju je vložilo Administrativen sad Sofia-grad (Bolgarija), z odločbama z dne 4. januarja 2013, ki sta prispeli na Sodišče 21. januarja 2013, v postopkih

Global Trans Lodžistik OOD

proti

Načalnik na Mitnica Stolična,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano, predsednik senata, A. Borg Barthet (poročevalec), E. Levits, S. Rodin in F. Biltgen, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Wathelet,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Global Trans Lodžistik OOD M. Aydarova, odvetnica,
- za Načalnik na Mitnica Stolična S. Zlatkov, agent,
- za bolgarsko vlado E. Petranova in D. Drambozova, agentki,
- za špansko vlado M. García-Valdecasas Dorrego, agentka,
- za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj z G. Albenziem, avvocato dello Stato,
- za Evropsko komisijo L. Keppenne, S. Petrova in B.-R. Killmann, agenti,

* Jezik postopka: bolgarščina.

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago členov 243 in 245 Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 4, str. 307), kakor je bila spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 82/97 z dne 19. decembra 1996 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 8, str. 179, v nadaljevanju: Carinski zakonik), in člena 181a(2) Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje Uredbe št. 2913/92 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 6, str. 3), kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 3254/94 z dne 19. decembra 1994 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 5, str. 326, v nadaljevanju: Uredba št. 2454/93).
- 2 Ta predloga sta bila vložena v okviru dveh sporov med družbo Global Trans Lodžistik OOD (v nadaljevanju: Global Trans Lodžistik) in Načelnik na Mitnica Stolična (direktor carinskega urada v Sofiji) zaradi tožbe, ki jo je ta družba vložila za razglasitev ničnosti dveh odločb, s katerima je bila popravljena carinska vrednost blaga, ki ga je ta uvozila, in naložena odmera davka na podlagi davka na dodano vrednost (v nadaljevanju: DDV).

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Člen 4(5) carinskega zakonika določa:

„V tem zakoniku veljajo naslednje opredelitve:

[...]

- (5) ‚Odločba‘ pomeni upravni akt carinskih organov, s katerim le-ti v skladu s carinskimi predpisi odločijo o določeni zadevi, pri čemer ima to dejanje pravni učinek za eno ali več določenih ali določljivih oseb; ta izraz med drugim zajema tudi zavezujočo tarifno informacijo v smislu člena 12“.

- 4 Člen 6(3) tega zakonika določa:

„Carinski organi morajo odločbe, ki jih sprejmejo pisno in s katerimi zavrnejo zahteve ali pa so za naslovnika neugodne, ustrezno utemeljiti. Navedena mora biti pravica do pritožbe, predvidena v členu 243“.

- 5 Člen 243 navedenega zakonika določa:

„1. Vsaka oseba se lahko pritoži na odločbe carinskih organov, ki se nanašajo na uporabo carinske zakonodaje in to osebo neposredno in osebno zadevajo.

[...]

2. Pritožba se lahko vloži:

- (a) v začetni fazi pri carinskem organu, ki ga za ta namen določijo države članice;
- (b) v poznejši fazi pri neodvisnem organu, ki je lahko pravosodni organ ali enakovredno specializiran organ v skladu z veljavnimi predpisi v državah članicah.“

6 Člen 245 istega zakonika določa:

„Določbe v zvezi z izvajanjem pritožb sprejmejo države članice.“

7 Člen 181a Uredbe št. 2454/93 določa:

„1. Carinskim organom ni treba določati carinske vrednosti uvoznega blaga na osnovi metode transakcijske vrednosti, če v skladu s postopkom iz odstavka 2 niso prepričani, na podlagi upravičenega dvoma, da prijavljena vrednost predstavlja celoten znesek, plačan ali ki se plača, kakor je navedeno v členu 29 zakonika.

2. Kadar so carinski organi v dvomih, kakor je opisano v odstavku 1, lahko zaprosijo za dodatne informacije v skladu s členom 178(4). Če se ti dvomi nadaljujejo, morajo carinski organi pred končno odločitvijo obvestiti zadevno osebo, pisno, če se zahteva, o razlogih za te dvome in ji primerno omogočiti, da odgovori. Končna odločitev in razlogi zanjo se zadevni osebi sporočijo v pisni obliki.“

Bolgarsko pravo

8 Člen 221a carinskega zakona (Zakon na mitnicite, DV št. 15, z dne 6. februarja 1998, v nadaljevanju: ZM) določa:

„Odredbe za prisilno izterjavo javnopravnih terjatev države so posamični upravni akti, ki jih izda direktor carinskega urada, ki je teritorialno pristojen za območje, na katerem je nastal dolg, ki ni bil plačan v rokih; s temi akti se ugotovi izterljivost carinskih dolgov ter drugih javnopravnih terjatev.“

9 V skladu s členom 211f ZM, se je mogoče na odredbo za prisilno izterjavo v 14 dneh od vročitve pritožiti pri direktorju carinskega urada.

10 Člen 220(1) ZM določa:

„Vsak se lahko pritoži zoper odločbe carinskih organov, ki se nanašajo nanj, v skladu s postopkom, ki ga določa zakonik o upravnem postopku.“

11 Člen 148 zakonika o upravnem postopku (Administrativnoprocesualen kodeks, DV št. 30, z dne 11. aprila 2006) določa:

„Upravni akt je mogoče izpodbijati v sodnem postopku, tudi če ni bila izkoriščena možnost, da bi se izpodbijal v upravnem postopku, razen v primerih, ki so izrecno določeni v tem zakoniku ali posebnih zakonih.“

Spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

12 Družba Global Trans Lodžistik je 15. (zadeva C-30/10) in 23. septembra 2010 (zadeva C-29/13) vložila carinski deklaraciji za blago, uvoženo iz Turčije, v skladu s carinskim režimom dajanja v prosto prodajo.

- 13 Bolgarski carinski organi so v skladu s členom 68 carinskega zakonika opravili dokumentarni nadzor in pregled blaga. Zaradi dvomov, ali je prijavljena vrednost predstavljala dejansko plačano ceno oziroma ceno, ki jo je treba plačati, so ti carinski organi vzeli vzorce blaga in pri družbi Global Trans Lodžistik na podlagi členov 178(4) in 181a(2) Uredbe št. 2454/93 zahtevali dodatne informacije. Družba Global Trans Lodžistik je 15. (zadeva C-30/13) in 23. septembra 2010 (zadeva C-29/13) odgovorila, da ne more dati zahtevanih informacij in navedla, da je mednarodna prodajna pogodba določala odloženo plačilo blaga.
- 14 Načalnik na Mitnica Stolična je z odločbama št. 9600-0561/01.10.2010 (zadeva C-29/13) in št. 9600-541/24.09.2010 (zadeva C-30/13) za del blaga določil novo carinsko vrednost, ki je bila določena na podlagi člena 30(2)(b) carinskega zakonika. Na podlagi te ponovne ocenitve carinske vrednosti je bila s tema odločbama naložena odmera davka v višini 3 083,38 bolgarskih levov (BGN) oziroma 2 192,13 BGN iz naslova dodatno dolgovanega DDV (v nadaljevanju: zadevni odločbi).
- 15 V zadevnih odločbah je bilo izrecno navedeno, da je bila v skladu s členom 221 carinskega zakonika družba Global Trans Lodžistik obveščena o znesku carinskega dolga.
- 16 Družba Global Trans Lodžistik je zoper odločbi vložila tožbo neposredno pri predložitvenem sodišču, Administrativen sad Sofia-grad (upravno sodišče v Sofiji), ne da bi pred tem izkoristila možnost izpodbijanja v upravnem postopku pri Načalnik na Mitnica Stolična. Družba Global Trans Lodžistik trdi, da carinska vrednost ni bila pravilno določena in da so bile storjene kršitve postopka, ker se ni upoštevala njena pravica do izjave in do navedbe ugovorov pred sprejetjem končne odločitve, kot je določeno v členu 181a(2) Uredbe št. 2454/93.
- 17 Predložitveno sodišče je obe pritožbi zavrglo kot nedopustni.
- 18 Predložitveno sodišče je glede obeh sklepov o zavrženju menilo, da je bila predhodna upravna pritožba obvezna, ker člen 243 carinskega zakonika določa postopek pritožbe v dveh fazah. Zato je odredilo, da se zadevi pošljeta v odločanje Načalnik na Mitnica Stolična.
- 19 Varhoven administrativen sad (vrhovno upravno sodišče) je ta sklepa predložitvenega sodišča razglasilo za nična in mu zadevi vrnilo v odločanje z obrazložitvijo, da upravna pritožba v obravnavani zadevi ni obvezna, ker se člen 243(2) carinskega zakonika ne uporablja.
- 20 Predložitveno sodišče, ki se je sklicevalo na nacionalno sodno prakso, iz katere je razvidno, da zadevni odločbi ne bi mogli šteti za dokončna akta, ampak da sta del postopka sprejemanja odredbe za prisilno izterjavo javnopravnih terjatev države, je pritožbi zoper ti odredbi še drugič zavrglo kot nedopustni in ju označilo za pripravljalna akta, ker ju je štelo za „sporočili“ v smislu člena 221 carinskega zakonika.
- 21 Varhoven administrativen sad je ta sklepa o nedopustnosti predložitvenega sodišča razglasilo za nična z obrazložitvijo, da naj bi bila z izpodbijanima odločbama določena nova carinska vrednost, zaradi česar naj bi šlo za odločbo v smislu člena 4(5) carinskega zakonika, ki se lahko v skladu s členom 243(1), prvi pododstavek, tega zakonika izpodbija v sodnem postopku. Varhoven administrativen sad navaja tudi, da se sodna praksa, na katero se sklicuje predložitveno sodišče, uporablja samo v primeru, kadar zadevni akt v smislu člena 206 ZM pomeni sporočilo, ker spada v postopek sprejetja odredbe za prisilno izterjavo javnopravnih terjatev države.
- 22 Predložitveno sodišče, ki mu je Varhoven administrativen sad ponovno poslalo ti zadevi v odločanje, se sprašuje o obsegu členov 243 in 245 carinskega zakonika. To sodišče namreč meni, da dopustnost teh pritožb in obveznost predhodne upravne pritožbe nista jasno razvidni iz besedila člena 243 carinskega zakonika. Določitev akta, ki je lahko predmet pritožbe v okviru postopka o ugotovitvi in izterjavi carinskega dolga, naj bi bila odvisna od obsega procesne avtonomije, ki jo državam članicam daje člen 245 tega zakonika.

- 23 Po mnenju predložitvenega sodišča bi bilo treba glede tega pojasniti, ali je treba zadevni odločbi šteti za dokončni v smislu člena 181a(2) Uredbe št. 2454/93, tako da pomenita akta, ki sta v skladu s pravom Unije lahko predmet pritožbe, ali pa sta ti odločbi akta, ki ju ureja nacionalno pravo in ju je treba opredeliti kot „ukrepa“ v smislu člena 232(1)(a) carinskega zakonika.
- 24 V teh okoliščinah je Administrativen sad Sofija-grad prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je treba člen 243(1) [carinskega zakonika], če se razlaga v povezavi s členom 245 tega zakonika ter z načeloma pravice do obrambe in pravnomočnosti, razlagati tako, da dopušča nacionalno ureditev, kot sta člena 220 in 211a [ZM], v skladu s katero je izpodbojnih več odločb carinskega organa, s katerimi je določen carinski dolg zaradi poznejše izterjave, tudi če bi se lahko v okoliščinah postopka v glavni stvari sprejela končna odločba – v smislu člena 181a(2) [Uredbe 2454/93] – o odmeri tega carinskega dolga?
 2. Ali je treba člen 243(2) [carinskega zakonika] o pritožbi razlagati tako, da ne določa, da je treba končno odločitev v smislu člena 181a(2) Uredbe št. 2454/93 najprej izpodbijati v upravnem postopku, da bi bil sodni postopek dopusten?
 3. Ali je treba člen 181a(2) Uredbe št. 2454/93 v okoliščinah, kot so v postopku v glavni stvari, razlagati tako, da če se postopek, kot je določen s to določbo v zvezi s pravico do izjave in pravico do ugovora, ni upošteval, odločba carinskega organa, ki je bila sprejeta s kršitvijo teh pravil, ni končna odločitev v smislu navedene določbe, ampak le del postopka sprejemanja končne odločbe? Ali je treba v nasprotnem primeru to določbo v okoliščinah, kot so v postopku v glavni stvari, razlagati tako, da je odločba, pri sprejetju katere so bile storjene navedene kršitve postopka, neposredno predmet sodnega nadzora in mora sodišče odločati o tožbi, ki je bila vložena zoper njo?
 4. Ali je treba člen 181a(2) Uredbe št. 2454/93 v okoliščinah, kot so v postopku v glavni stvari, in ob upoštevanju načela zakonitosti razlagati tako, da je, če postopek, kot je določen s to določbo, v zvezi s pravico do izjave in pravico do ugovora, ni bil upoštevan, odločba carinskega organa, ki je bila sprejeta s kršitvijo teh pravil, nična zaradi bistvene kršitve postopka, ki je primerljiva s kršitvijo bistvenih postopkovnih zahtev, ki povzroči ničnost akta ne glede na konkretne posledice kršitve, zaradi česar mora sodišče odločati o tožbi zoper tak akt, ne da bi imelo možnost vrniti zadevo upravnim organom, da končajo postopek v skladu s predpisi?“
- 25 S sklepom predsednika Sodišča z dne 8. marca 2013 sta bili zadevi C-29/13 in C-30/13 združeni za pisni in ustni postopek ter izdajo sodb.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

- 26 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem po eni strani v bistvu sprašuje, ali odločba, kakršna je ena od teh, ki se obravnava v zadevi v glavni stvari, katere predmet je popravek – na podlagi člena 30(2)(b) carinskega zakonika – carinske vrednosti blaga, katerega posledica je določitev carinskega dolga iz naslova DDV prijavitelju, pomeni izpodbojni akt v smislu člena 243 carinskega zakonika. Po drugi strani se predložitveno sodišče sprašuje, ali ob upoštevanju splošnih načel o spoštovanju pravic do obrambe in pravnomočnosti, člen 245 tega zakonika nasprotuje nacionalni zakonodaji, kakršna je ta, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ki določa dve različni pravni sredstvi za izpodbijanje odločb carinskih organov.

- 27 Glede vprašanja, ali taka odločba, kot je ena od teh, ki se obravnavajo v zadevi v glavni stvari, pomeni izpodbojni akt v smislu člena 243 carinskega zakonika, je iz prvega odstavka člena 243 v povezavi z njegovim četrtem odstavkom, točka 5, tega zakonika po eni strani razvidno, da se lahko vsaka oseba pritoži na odločbe carinskih organov, ki se nanašajo na uporabo carinske zakonodaje in to osebo neposredno in osebno zadevajo.
- 28 Poudariti je treba, da je zadevni odločbi sprejel Načelnik na Mitnica Stolična in da je njun predmet popravek – na podlagi člena 30(2)(b) carinskega zakonika – carinske vrednosti blaga, ki jo je prvotno prijavila družba Global Trans Lodžistik, katerega posledica je določitev carinskega dolga iz naslova DDV.
- 29 Zadevni odločbi se torej nanašata na uporabo carinske ureditve in imata neposredne pravne posledice za družbo Global Trans Lodžistik, ker v breme te družbe nalagata terjatev v korist bolgarske države iz naslova DDV.
- 30 Poleg tega je iz člena 6(3) carinskega zakonika razvidno, da morajo carinski organi v odločbah, ki so za naslovnik neugodne, navesti pravico do pritožbe, določeno v členu 243 tega zakonika.
- 31 Iz tega sledi, da sta zadevni odločbi v smislu člena 243 carinskega zakonika akta, zoper katera je mogoče vložiti pritožbo.
- 32 Glede vprašanja, ali člen 245 carinskega zakonika ob upoštevanju splošnih načel o spoštovanju pravic do obrambe in pravnomočnosti nasprotuje nacionalni zakonodaji, kakršna je ZM, ki določa dve različni pritožbeni poti za izpodbijanje odločb carinskih organov, je treba po drugi strani spomniti, da v skladu s členom 245 tega zakonika določbe v zvezi z izvajanjem pritožb sprejmejo države članice.
- 33 Pristojna sodišča in natančna postopkovna pravila pravnih sredstev za zaščito pravic, ki jih imajo osebe na podlagi prava Unije, so v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča, kadar ni ureditve Unije s tega področja, določena v notranjem pravnem sistemu vsake države članice, vendar le če ta pravila niso manj ugodna kot tista, ki urejajo podobne notranje položaje (načelo enakovrednosti), in da praktično ne onemogočajo ali čezmerno otežujejo izvajanja pravic, ki jih daje pravni red Skupnosti (načelo učinkovitosti) (glej zlasti sodbi z dne 30. junija 2011 v zadevi Meilicke in drugi, C-262/09, ZOdl., str. I-5669, točka 55, in z dne 18. oktobra 2012 v zadevi Pelati, C-603/10, točka 23).
- 34 Glede načela enakovrednosti je treba glede zadeve v glavni stvari poudariti, da Sodišče na podlagi ničesar ne more dvomiti o skladnosti predpisov, kakršni so ti v postopku v glavni stvari, s tem načelom.
- 35 Glede načela učinkovitosti je iz spisa Sodišča razvidno, da lahko dolžnik javnopravnih terjatev odločbo carinskih organov po eni strani v skladu s členom 220(1) ZM v povezavi s členom 148 zakonika o upravnem postopku izpodbija v sodnem postopku, tudi če ni bila izkoriščena možnost, da bi se izpodbijala v upravnem postopku, razen v primerih, ki so izrecno določeni v zakoniku o upravnem postopku ali posebnih zakonih.
- 36 Dolžnik javnopravnih terjatev se lahko po drugi strani v 14 dneh od vročitve v skladu s členom 211f pri direktorju carinskega urada pritoži na odredbo za prisilno izterjavo javnopravne terjatve, ki je bila sprejeta na podlagi člena 211a tega zakonika.
- 37 Iz tega sledi, da ima dolžnik javnopravnega dolga možnost uveljavljati svoje pravice do obrambe v dveh različnih fazah carinskega postopka. Obstoj obeh pritožbenih poti za izpodbijanje odločb carinskih organov ne onemogoča ali čezmerno oteži izvajanja pravic Unije.

- 38 Poleg tega je treba glede načela pravnomočnosti spomniti, da morajo podrobna pravila za izvajanje tega načela spoštovati tudi načeli enakovrednosti in učinkovitosti (glej v tem smislu sodbo z dne 3. septembra 2009 v zadevi Fallimento Olimpiclub, C-2/08, ZOdl., str. I-7501, točka 24).
- 39 Kar zadeva zadevo v glavni stvari, je po eni strani načelo enakovrednosti spoštovano, saj se obe pravni sredstvi iz točk 35 in 36 te sodbe uporabljata neodvisno od vprašanja, ali predmet spora spada pod pravo Unije ali nacionalno pravo. Po drugi strani je načelo učinkovitosti zagotovljeno, če se obe pravni sredstvi nanašata na upravne odločbe, ki so sprejete v različnih fazah carinskega postopka in se razlikujejo v svojem cilju in pravni podlagi.
- 40 Na podlagi zgoraj navedenega je treba na prvo vprašanje po eni strani odgovoriti, da odločba, kakršna je ena od teh, ki se obravnavajo v zadevi v glavni stvari, katere predmet je popravek – na podlagi člena 30(2)(b) carinskega zakonika – carinske vrednosti blaga, katerega posledica je določitev carinskega dolga iz naslova DDV prijavitelju, pomeni izpodbojni akt v smislu člena 243 carinskega zakonika. Po drugi strani člen 245 tega zakonika ob upoštevanju splošnih načel o spoštovanju pravic do obrambe in pravnomočnosti ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, kakršna je ta, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ki določa dve različni pravni sredstvi za izpodbijanje odločb carinskih organov, ker ta zakonodaja ne krši niti načela enakovrednosti niti načela učinkovitosti.

Drugo vprašanje

- 41 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali člen 243 carinskega zakonika določa, da je treba končno odločitev v smislu člena 181a(2) Uredbe št. 2454/93 najprej izpodbijati v upravnem postopku, da bi bil sodni postopek dopusten.
- 42 V skladu s členom 243(2) carinskega zakonika se lahko pritožba vloži v začetni fazi pri carinskem organu in v poznejši fazi pri neodvisnem organu, ki je lahko pravosodni organ.
- 43 Kot je Sodišče že razsodilo v sodbi z dne 11. januarja 2001 v zadevi Kofisa Italia (C-1/99, Recueil, str. I-207, točka 36), iz besedila te določbe ni razvidno, da je pravno sredstvo pri carinskem organu obvezna faza pred vložitvijo pravnega sredstva pri neodvisnem sodišču.
- 44 Sodišče je v isti sodbi navedlo tudi, da je treba člen 243 tega zakonika razlagati tako, da je treba z nacionalnim pravom določiti, ali morajo pravni subjekti najprej vložiti tožbo pri carinskem organu ali pa jo lahko vložijo neposredno pri neodvisnem sodišču (zgoraj navedena sodba Kofisa Italia, točka 43).
- 45 Zato je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da člen 243 carinskega zakonika ne določa, da je treba končno odločitev v smislu člena 181a(2) Uredbe št. 2454/93 najprej izpodbijati v upravnem postopku, da bi bil sodni postopek dopusten.

Tretje vprašanje

- 46 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 181a(2) Uredbe št. 2454/93 razlagati tako, da se lahko odločba, ki je bila sprejeta na podlagi tega člena, v primeru kršitve pravice zadevne osebe do izjave in navedbe ugovorov šteje za dokončno in če ima v takem primeru zaradi te kršitve postopka zadevna oseba pravico, da vloži neposredno pravno sredstvo zoper to odločbo pri neodvisnem sodišču.
- 47 Člen 181a(2) Uredbe št. 2454/93 v primeru, da carinski organi še naprej dvomijo o določitvi carinske vrednosti blaga, določa, da morajo ti pred končno odločitvijo obvestiti zadevno osebo o razlogih za te dvome in ji primerno omogočiti, da odgovori. Končna odločitev in razlogi zanjo se zadevni osebi sporočijo v pisni obliki.

- 48 Čeprav ta člen določa, da morajo carinski organi, preden sprejmejo dokončno odločbo, zadevno osebo obvestiti o razlogih za te dvome in ji primerno omogočiti, da odgovori, pa kršitev te obveznosti carinskih organov ne more vplivati na dokončnost odločbe niti na opredelitev akta, sprejetega na podlagi člena 181a(2) Uredbe št. 2454/93 kot odločbe. Ta akt, ki so ga sprejeli carinski organi, ima namreč v vsakem primeru pravne učinke za naslovnika, ker je v njem določena nova carinska vrednost blaga in tako pomeni odločbo v smislu člena 4(5) carinskega zakonika.
- 49 Vendar pa je zaradi kršitve pravice zadevne osebe do izjave ta odločba nezakonita in je lahko predmet neposredne pritožbe pri neodvisnem sodišču, kot je to razvidno iz člena 45 te sodbe.
- 50 Glede na navedeno je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 181a(2) Uredbe št. 2454/93 razlagati tako, da je treba odločbo, ki je bila sprejeta na podlagi tega člena, šteti za dokončno in je mogoče zoper njo vložiti pravno sredstvo pri neodvisnem sodišču tudi v primeru, kadar je bila pri njenem sprejetju kršena pravica zadevne osebe do izjave in navedbe ugovorov.

Četrto vprašanje

- 51 Predložitveno sodišče s četrnim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali mora zaradi kršitve pravice zadevne osebe do izjave in navedbe ugovorov, ki je določena v členu 181a(2) Uredbe št. 2454/93, ki povzroči ničnost sprejete odločbe na podlagi istega člena, sodišče, ki odloča o tožbi zoper to odločbo, odločiti o tem pravnem sredstvu, ne da bi lahko spor vrnilo v odločanje carinskemu organu.

Dopustnost

- 52 Načelnik na Mitnica Stolična meni, da je vprašanje morebitne ničnosti zadevnih odločb hipotetično, ker se v sporih o glavni stvari ni odločalo o vsebini. To vprašanje naj torej ne bi bilo dopustno.
- 53 V zvezi s tem je treba spomniti, da je na podlagi ustaljene sodne prakse Sodišča le nacionalno sodišče, ki odloča v sporu in mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, ki jo je treba sprejeti, glede na posebnosti zadeve pristojno za presojo o tem, ali za izdajo sodbe potrebuje predhodno odločbo, in o pomembnosti vprašanj, ki jih zastavi Sodišču (glej sodbo z dne 5. marca 2009 v zadevi Apis-Hristovich, C-545/07, ZOdl str. I-1627, točka 28 in navedena sodna praksa).
- 54 Zato je Sodišče, kadar se predložena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije, načeloma dolžno odločati (glej zgoraj navedeno sodbo Apis-Hristovich, točka 29 in navedena sodna praksa).
- 55 V obravnavanem primeru mora Sodišče dati predložitvenemu sodišču elemente razlage člena 181a(2) Uredbe št. 2454/93, da mu tako omogoči, da na podlagi prava Unije presodi o posledicah razglasitve ničnosti odločbe, pri kateri je bilo kršeno načelo o spoštovanju pravic do obrambe.
- 56 Iz tega sledi, da je vprašanje za predhodno odločanje dopustno.

Utemeljenost

- 57 Spomniti je treba, da je spoštovanje pravice do obrambe splošno načelo prava Unije, ki se uporablja, kadar organ zoper osebo namerava izdati akt, ki jo lahko prizadene (sodba z dne 18. decembra 2008 v zadevi Sopropé, C-49/07, ZOdl., str. I-0369, točka 36). V skladu s tem načelom, izrecno navedenim v členu 181a(2) Uredbe št. 2454/93, mora biti naslovnikom odločb, ki občutno prizadenejo njihove interese, omogočeno, da učinkovito izrazijo svoje stališče o elementih, s katerimi namerava organ utemeljiti svojo odločbo. Zato morajo imeti na voljo razumen rok (zgoraj navedena sodba Sopropé, točka 37 in navedena sodna praksa).

- 58 Po eni strani je iz elementov v spisu Sodišča, ki jih je predložilo predložitveno sodišče, razvidno, da Načelnik na Mitnica Stolična družbi Global Trans Lodžistik ni omogočil pravice do izjave in do pripomb pred sprejetjem zadevnih odločb. Zato sta ti nični.
- 59 Po drugi strani je treba poudariti, da carinski zakonik ne vsebuje nobene določbe, ki se nanaša na posledice razglasitve ničnosti „dokončne odločbe“ v smislu člena 181a(2) Uredbe št. 2454/93, ki izvira iz nespoštovanja načela o spoštovanju pravic do obrambe.
- 60 Nacionalno sodišče mora zato ob upoštevanju procesne avtonomije držav članic, ki jo imajo na podlagi člena 245 carinskega zakonika, določiti te posledice, tako da upošteva posebne okoliščine obravnavanega primera in upošteva, če so sprejeti ukrepi iste vrste kot tisti, ki veljajo za posameznike ali podjetja v podobnih notranjih položajih in če praktično ne onemogočajo ali čezmerno otežujejo izvajanja pravic, ki jih daje pravni red Unije.
- 61 Iz navedenega je razvidno, da je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da mora v primeru kršitve pravice zadevne osebe do izjave in navedbe ugovorov iz člena 181a(2) Uredbe št. 2454/93 nacionalno sodišče ob upoštevanju posebnih okoliščin obravnavanega primera, o katerem odloča, in načel enakovrednosti in učinkovitosti odločiti, ali mora – kadar je treba odločbo, pri sprejetju katere je bilo kršeno načelo o spoštovanju pravic do obrambe, zaradi tega razglasiti za nično – odločiti o tožbi zoper to odločbo ali pa lahko spor vrne v odločanje pristojnemu upravnemu organu.

Stroški

- 62 Ker je ta postopek za stranke v postopkih v glavni stvari ena od stopenj v postopkih pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

- 1. Po eni strani odločba, kakršna je ena od teh, ki se obravnavajo v zadevi v glavni stvari, katere predmet je popravek – na podlagi člena 30(2)(b) Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti, kakor je bila spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 82/97 z dne 19. decembra 1996 – carinske vrednosti blaga, katerega posledica je določitev carinskega dolga iz naslova DDV prijavitelju, pomeni izpodbojni akt v smislu člena 243 Uredbe št. 2913/92. Po drugi strani člen 245 Uredbe št. 2913/92 ob upoštevanju splošnih načel o spoštovanju pravic do obrambe in pravnomočnosti ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, kakršna je ta, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ki določa dve različni pravni sredstvi za izpodbijanje odločb carinskih organov, ker ta zakonodaja ne krši niti načela enakovrednosti niti načela učinkovitosti.**
- 2. Člen 243 Uredbe št. 2913/92 ne določa, da je treba končno odločitev v smislu člena 181a(2) Uredbe št. 2454/93, kakor je bila spremenjena z Uredbo 3254/94, najprej izpodbijati v upravnem postopku, da bi bil sodni postopek dopusten.**
- 3. Člen 181a(2) Uredbe št. 2454/93, kakor je bila spremenjena z Uredbo 3254/94, je treba razlagati tako, da je treba odločbo, ki je bila sprejeta na podlagi tega člena, šteti za dokončno in je mogoče zoper njo vložiti pravno sredstvo pri neodvisnem sodišču tudi v primeru, kadar je bila pri njenem sprejetju kršena pravica zadevne osebe do izjave in navedbe ugovorov.**

4. V primeru kršitve pravice zadevne osebe do izjave in navedbe ugovorov iz člena 181a(2) Uredbe št. 2454/93 mora nacionalno sodišče ob upoštevanju posebnih okoliščin obravnavanega primera, o katerem odloča, in načel enakovrednosti in učinkovitosti odločiti, ali mora – kadar je treba odločbo, pri sprejetju katere je bilo kršeno načelo o spoštovanju pravic do obrambe, zaradi tega razglasiti za nično – odločiti o tožbi zoper to odločbo ali pa lahko spor vrne v odločanje pristojnemu upravnemu organu.

Podpisi